

OKRUŽNI SUD U PEĆI

P.nr.285/10

9. novembar 2010.g.

U IME NARODA

Okružni sud u Peći u sudskom veću sastavljenom od sudije Inga Rischa, predsedavajućeg sudije, sudije Gunnara Oyhaugena i sudije Saliha Berishe, članova veća, te zapisničara Robine Shuters, u krivičnom slučaju protiv **Vukomira Cvetkovića** (u daljnjem tekstu "optuženoga"), optuženoga po optužnici br. PPS 18/09 koju je podigla kancelarija specijalnog tužilaštva Kosova (KSTK) 15. septembra 2010.g. zbog izvršenja sledećih krivičnih dela:

Ratni zločin protiv civilnog stanovništva čime su povređeni čl. 22 i 142 Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZSFRJ), zato šta povredom čl. 3 iz četvrte ženevske konvencije od 12. avgusta 1949.g. i čl. 1 i 17 Proptokola II od 8. juna 1977.g., dodano na ženevsku konvenciji iz 1949.g., sve odredbe međunarodnih zakona primenjive u vreme unutrašnjeg oružanog sukoba na Kosovu i u svako vreme važeće za navedene optužbe, optuženi je, u saučesništvu sa pripadnicima srpske policije, a i sam je nosio uniformu, nasilno raselio albansko civilno stanovništvo iz Kline tako šta je naredio, u najmanje jednom slučaju pod pretnjom oružjem, seljanima da smesta napuste svoje kuće i udalje se iz grada, te podmećuću požar pod najmanje dve kuće u Klini, potkraj marta 1999.g.

Nakon održanog javnog suđenja 26. oktobra 2010.g. i 28. oktobra 2010.g. kao i 9. novembra 2010.g., na kojem je gđa. Alenka Segmeister-Ranzinger predstavljala tužilaštvo, g. Ljubomir Pantović je bio branioc optuženoga i g. Zeqir Bardyna je zastupao oštećenog Zefa Qetaja. Suđenju su također prisustvovali optuženi i oštećeni SMS Qetaj. Dana 9. novembra veće je donelo i javno objavilo sledeću

PRESUDU

Optuženi Vukmir Cvetković, sin Dragoljuba, rođen 12. avgusta 1969.g. u Klini, Peć, stanuje u ulici Bore Milatovića u Klini, Peć, kosovski Srbin, je

KRIV

Zbog

1. 27. ili 28. marta 1999.g. optuženi je zajedno sa drugim licem, oba u uniformama i naoružani, naterao **STS** i njegovu familiju da napuste svoje kuće u Klini i odu u Albaniju.
2. 27. ili 28. marat 1999.g. optuženi je odeven u uniformu zapalio najmanje dve kuće u Klini - kuće Nue Simonaja i kuću Zefa i Krite Qetaja – koristeći se bacačem plamena.

ZATO je optuženi izvršio krivična dela ratnog zločina prema *čl. 22 i 142 Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZSFRJ), povredom čl. 3 iz četvrte ženevske konvencije od 12. avgusta 1949.g. i čl. 1 i 17 Proptokola II od 8. juna 1977.g., dodano na ženevsku konvenciji iz 1949.g.*

Zbog toga je

OSUĐEN

Na sedam godina zatvorske kazne.

Prema članu 73 Krivičnog Zakona Kosova (nadalje "KZK") i člana 391, paragraf 1 KZK, vreme do sada provedeno u pritvoru biće oduzeto. Vukomir Cvetković je već proveo 490 dana u pritvoru u Norveškoj, tačnije od 10. marta 2009.g. do 13. jula 2010.g.

U skladu sa članom 102 (1) ZKPK optuženi će platiti troškove krivičnog postupka.

Prema članu 393 (5) ZKPK optuženi će ostati u pritvoru dok presuda ne postane pravosnažna. Izdato je posebno rešenje o pritvoru.

Oštećena strana bilo kakav zahtev za obeštećenje/naknadu treba podneti pred građanskim sudovima prema članu 112 ZKPK.

Prema članu 391 (1) (6) ZKPK konačna presuda može biti izrečena u sredstvima javnog informisanja.

OBRAZLOŽENJE

A. OSNOVA PROCEDURE – OPTUŽNICA

Rešenje o pokretanju istrage podigao je javni tužiov 17. septembra 2007.g. protiv Vukmira Cvetkovića i produženo je do 17. septembra 2008.g.

Dana 4. jula 2008.g. Okružni sud u Peći je izdao Nalog za hapšenje protiv optuženog.

Dana 8. jula 2008.g. kancelarija međunarodnog javnog tužioca je obavestila Okružni sud u Peći da je Vukmir Cvetković lociran u Norveškoj. Zato je 15. jula 2008. g. Gore spomnuti sud izdao domaću poternicu protiv njega i obratio se odgovarajućim vlastima zahtevom za izdavanje međunarodne poternice.

Dana 21. jula 2008.g. pošto je optuženi bio u bekstvu, javni tužioc je odlučio da odgodi istragu.

26. novembra 2008.g. izdana je međunarodna poternica i crvena poternica koju je distribuirao Interpol.

13. jula 2010.g. Vukmir Cvetković je izručen na Kosovo i uhapšen. Saslušanje o pritvoru održano je u okružnom sudu u Peći 14. jula 2010.g. Određen je jednomesečni pritvor.

12. avgusta 2010.g. tročlano sudsko veće je produžilo pritvor optuženome do 13. oktobra 2010.g.

Specijalni tužioc Republike Kosovo (STRK) podigao je optužnicu 8. septembra 2010.g. tereteći Vukmira Cvetkovića za ratni zločin protiv civilnog stanovništva čime je povredio čl. 22 i 142 KZSFRJ i zatražio produžetak pritvora. Zato je 10. septembra 2010.g. tročlano sudsko veće produžilo pritvor do 10. novembra 2010.g. prema čl. 360, paragraf Zakona o krivičnom postupku Kosova (ZKPK).

21. septembra održana je sednica za potvrđivanje optužniceu prisustvu optuženog, njegovog branioca i tužioca. Sudija za potvrđivanje je doneo rešenje eda optužnica sadrži sve potrebne elemente pa je zato potvrđena. Slučaj je poslan Predsedavajućem sudiji.

26. oktobra 2010.g. otvoren je glavni pretres a završen je 9. novembra 2010.g.

B. NADLEŽNOST SUDA

1. Procedura, nadležnost i sastav sudskog veća Okružnog suda u Peći

U skladu sa članom 23, paragraf 1 KZK Okružni sud je nadležan da presudi u prvostepenom postupku u krivičnom slučaju koji je kažnjiv sa najmanje pet godina zatvora ili dugotajnom zatvorskom kaznom.

U ovom slučaju optuženoga se tereti za ratni zločin protiv civilnog stanovništva čime je povredio čl. 22 i 142 KZSFRJ, šta je kažnjivo sa pet do 15 godina zatvora.¹ Zato Okružni sud u Peći ima nadležnost da presudi u ovom predmetu.

---

¹ Prema članu 142 KZSFRJ, ovo krivično delo kažnjava se sa ne manje od 5 godina zatvora ili smrtnom kaznom. Smrtna presuda je ukinuta na Kosovu UNMIK-ovom odredbom 1999/24 od 12. decembra 1999.g. Prema članu 38 KZSFRJ, opšti okvir zatvorske kazne ne može biti kraći od 15 dana ni duži od 15 godina.

Prema članu 3.1 Zakona o pravosuđu, odabiru i dodeli slučajeva za sudije i tužioce EULEX-a na Kosovu, slučaj koji sudi KSTK spada pod primarnu nadležnost sudija EULEX-a.

Sudsko veće za ovaj slučaj sastavljeno je mešovito od dva sudije EULEX-a i jednog lokalnog sudije. Nijedna strana nije imala prigovor na sastav sudskog veća.

2. Glavni pretres

Glavni pretres je bio javan 26, 27 i 28 oktobra, te 9. novembra 2010.g. u prisustvu optuženog (sa izuzetkom nije bio na istrazi na licu mesta 28. oktobra 2010.g. zato šta je koristio svoje pravo da ne učestvuje u ovom delu postupka pošto ga je prilikom posete mestu zločina predstavljao njegov branioc, a obavešten je o rezultatima istrage na licu mesta na ročištu 9. novembra 2010.g.) te njegov branioc, EULEX-ov javni tužioc, oštećeni SMS, STS, PS, ET, Zef Qetaj i Krist Qetaj, te zakonski zastupnik oštećenog Zefa Qetaja gđin. Zeqir Berdyna.

U skladu sa članom 15 ZKPK međunarodni prevodioci su prevodili sudski postupak i sve sudske dokumente od važnosti za suđenje sa engleskog na srpski i albanski jezik i obratno, prema potrebi.

C. SAŽATAK PODNESENIH DOKAZA

1. Tokom postupka glavnog pretresa sledeće svedoke su ispitali stranke i sudsko veće:

- SMS 26. oktobra 2010.g i 28. oktobra 2010.g tokom istrage na licu mesta.
- STS 26. oktobra 2010.g.
- ET 27. oktobra 2010 i 28. oktobra 2010.g. tokom istrage na licu mesta.
- PS 27. oktobra 2010 i 28. oktobra 2010.g. tokom istrage na licu mesta.

2. Iskazi, policijski izveštaji i drugi dokumentirani dokazi koji su pročitani tokom sudskih sednica ili su uvaženi kao pročitani.

- Policijski izveštaji
- Slike kuća koje je zapalio optuženi
- Slike vrata mlina koje je napravio javni tužioc i one koje su dostavili oštećeni Zef i Krist Qetaj tokom istrage na licu mesta održane 28. oktobra 2010 u selu Klina.
- Iskaz optuženoga koji je dao 17. avgusta 2010.g. specijalnom tužiocu (pročitano 27. oktobra 2010.g.)

D. ČINJENIČNA REKONSTRUKCIJA DOGAĐAJA

U sledećem delu obrazloženja biće predstavljeni različiti iskazi u vezi sa najvažnijim događajima u ovom slučaju.

SMS pozvao je tužioc a dao je iskaz i na glavnom pretresu 26. oktobra 2010.g. Također je ispitivan 28. oktobra 2010.g. tokom istrage na licu mesta.

Izjavio je da je 28. marta 1999.g. nakon šta su ga iz njegove kuće izbacile srpske snage, video optuženokako pali kuću njegovog strica Ndue Simonaja kao i kuće Kriste i Zefa Qetaja. Mogao je videti na udaljenosti od 100 m i uočio je da na leđima nosi kantu sa pumpom. Bio je u društvu svog brata Miška kao i druge četvorice ili petorice vojnika.

Svedok je odlučio da prijavi Vukmira Cvetkovića u policijsku stanicu u Klini 24. septembra 2005.g. nakon šta ga je video da se vraća u Klinu i nosi uniformu kosovske policije (KPS).

Predsedavajući sudija je pitao svedoka da komentira fotografiju br. 4 u spisima tužioca (str. 59). Mogao je prepoznati kuću svog strica u dubini slike i objasnio je da je kuća Kriste i Zefa Qetaja također stajala tamo. Dvojica vlasnika te kuće su bila u inostranstvu kada je spaljena. Potom je svedoku pokazana fotografija br. 2 iz spisa tužioca (str. 57) i svedok je pojasnio da se radi o mlinu koji su optuženi i drugi ljudi pokušali neuspešno da zapale. Zatraženo je od svedoka da označi na fotografiji br. 4, str 59, gde je on stajao dok je posmatrao optuženoga kako podmeće vatru u dve kuće.

STS i pozvao je tužioc i dao je iskaz na glavnom pretresu 26. oktobra 2010.g.

Svedok je objasnio da su njega i njegovu familiju isterali iz njihove kuće oko 27. ili 28. marta 1999.g. paravojnici. Rečeno im je da odu u roku od pet minuta i da hodaju do Albanije. On je poznavao optuženoga od detinjstva i prepoznao ga je kao jednog od prpadnika paravojske u svom dvorištu toga dana. Njegov kolega im je rekao da odu. Optuženi je bio naoružan kalšnjikovim, ali nije uperio oružje prema svedoku. Optuženi nije pokušao da ga zaštiti. Potvrdio je da nije video da optuženi pali bilo koju kuću u Klini iako je to spomenuto u njegovom iskazu od 24. septembra 2005.g. gde kaže: "Vuleta je bio taj koji je zapali celi naš komšiluk i grad Klinu.". Svedok kaže da je to bila greška u prevodu.

PS je pozvao tužioc i dao je iskaz na glavnom pretresu 27. oktobra 2010.g. Ispitivan je i tokom istrage na licu mesta 28. oktobra 2010.g.

Objasnio je da je, nakon šta su ga iz njegove kuće izbacila tri lica, video Vukmira Cvetkovića i druge kako pale kuću Krist i Zefa Qetaja i nkegovog strica Ndue Simonaja koristeći se kantom. Dve kuće su jedna do druge. Optuženi je na leđima imao kantu od oko 40 do 50 cm dužine i koristio ju je za bacanje plamena na udaljenost od 2 metra ispred kuća. Imao je i AK-47 u rukama. Svedok izjavljuje da ih je video sa udaljenosti od oko 40 do 50 metara.

Svedok nije prijavio optuženoga nakon rata jer je bio zauzet oko drugih stvari. Kad se vratio u Klinu nakon rata sve kuće u komšiluku su bile zapaljene.

ET je pozvao tužioc i dao iskaz na glavnom pretresu 27. oktobra 2010.g. Ispitivan je i tokom istrage na licu mesta 28. oktobra 2010.g.

Izjavio je da je video optuženoga sauga dva lica kako pali kuću Zefa i Kriste Qetaja. Optuženi je na leđima imao kantu. Nosio je maskirnu uniformu poviše pojasa. Njega su prethodno iz njegove kuće izbacila tri Srbina ali ne i Vukomir Cvetković iako ga je spomenuo u iskazu koji je dao 24. septembra 2005.g. rekao je da bi se moglo raditi o problemu sa prevodom jer ga optuženi nije izbacio iz kuće.

Kad je posmatrao optuženoga kako pali vatru bio je udaljen oko 60-70 metara. Optuženi je palio kuću sa udaljenosti 1,5 m.

Svedok je izjavio da se optuženi vratio u Klinu 2005.g. i on je odlučio da ga prijavi zato šta ga je ponovo video u uniformi (KPS ovaj put). Svedok je potvrdio da je, nakon šta se optuženi vartio u Klinu, razgovarao sa njimali ne o ratu. Također ga je vozio svojim taxijem.

Optuženi Vukmir Cvetković

Optuženije izjavio da ostaje pri svom iskazu koji je dao javnom tužiocu 17. avgusta 2010.g. i nije želeo davati daljnje dokaze.

17. avgusta 2010.g. optuženoga je ispitao javni tužioc u prisistvu njegovog branioca. On je objasnio da je u martu 1999.g. kada je počelo bombardovanje NATO-a, nosio policijsku uniformu i pozvala ga je policijska stanica u Klini da rezervnog policajca. Nije mu poznato da je policija imala opremu kao šta je bacač plamena.

Optuženi je video civile kako napuštaju Klinu ali nije video da gore kuće.

Kritičnog dana, kada se vraćao na mesto zvano Prelina, zaustavio se u centru Kline gde je video grupu ljudi koju su činili policajci i civili. Prepoznao je neke civile i rekao policajcima da s njima lepo postupaju jer su njegove komšije. Čak je pomogao jednom od tih komšija Albanaca tražeći od policije da mu dozvole da uzme njegov auto i ode. Dalje, u gradu, video je drugu grupu svojih komšija kako odlaze blizu železničke stanice i bilo mu ih je žao. Vratio se u Klinu 2005.g. i saznao da su kuće nekih komšija bile zapaljene. Izjavio je da je uvek imao dobre odnose sa komšijama, pre i posle rata. Izjavio je da je bio u dobrim odnosima sa SMS, PS, Zefon Qetajem i ET, STS.

video.

Također je prijavio da je u to vreme imao AK-47.

E. PROCENA IZVEDENIH DOKAZA

Činjenični nalazi i ispitivanje pojedinih dokaza

I.) Nalazi u vezi sa nasilnim raseljavanjem (proterivanjem) civilnog stanovništva

1.) Veće je ubeđeno da je optuženi Vukmir Cvetković dana 27. ili 28. marta 1999. godine kao saizvršilac zajedno sa drugim pripadnicima srpske policije učestvovao u vojnoj operaciji u selu Klina za proterivanje albanskog civilnog stanovništva iz ovog sela, naređujući im da napuste svoje kuće i svoje selo zbog prethodno pripremljenog operativnog plana koji je prihvatio da izvrši; optuženi Cvetković, kao pripadnik jedinica srpskih snaga, noseći srpsku uniformu i opremljen automatskom puškom AK-47, kritičnog dana je u neutvrđeno vreme, zajedno sa barem još jednim neidentifikovanim Srbinom saizvršiocem, otišao do kuće STS i njegove porodice kako bi izvršio plan proterivanja; uz Cvetkovićev pristanak, njegov drug, koji je takođe bio u uniformi i naoružan Kalašnjikovim, uperio je svoju pušku u svedoka STS i naredio njemu i njegovoj porodici da u roku od pet minuta napuste svoju kuću i selo Klina i odu u Albaniju. Pod ovim pritiskom, te u strahu da ih optuženi ili njegov drug ne ustrelje, STS i njegova porodica odmah su otišli u Albaniju.

Veće je ubeđeno da je optuženi bio upoznat sa srpskim operativnim planom da se albansko civilno stanovništvo protera iz Kline i da je znao da postupa u skladu sa ovim planom kada je kao saizvršilac proterao STS njegovu porodicu iz sela Klina. Bez sumnje je postupao sa odgovarajućom namerom, jer je bio deo srpskih snaga, bio je opremljen srpskom uniformom koju je nosio, i automatskom puškom koju je nosio kada je pozvan u Klinu kao rezervni policajac.

2.) Nalaz pod I. 1.) zasniva se na iskazu koji je dao svedok STS čiji iskaz dat veću je verodostojan. Veće je dobro procenilo rezultat ispitivanja ovog svedoka i smatra njegov iskaz verodostojnim, premda je veće svesno da postoje neslaganja u upoređenju sa njegovim prethodnim iskazima kada je ispitan u ranijoj fazi postupka, i konkretno, kada je taj svedok ranije saslušan.

Opšte je poznato da se sposobnost sećanja sa vremenom generalno smanjuje, i elementi saslušanja, posebno oni manjeg značaja, variraju šta se češće isti svedok ispituje o istoj temi. I treba svakome da bude razumljivo da će svedok obično da bude manje upoznat sa detaljima posle perioda od deset godina, perioda koji je prošao od vremena dela. Takođe je opšte poznato da, u opštem smislu, oni iskazi koji su dati najranije posle izvršenja krivičnog dela mogu da se smatraju najverodostojnijima, jer je tada sećanje svedoka bilo najsvežije. Posebnost upoređenja iskaza svedoka STS sastoji se u činjenici da je njegova ranija izjava bila više inkriminišuća jer je svedok ranije opisao optuženog kao aktivnijeg saizvršioca, tvrdeći da je on uperio pušku u svedoka i da je samo on govorio.

U prilog verodostojnosti svedoka govori da je on sada optuženog inkriminisao manje nego ranije. Posle perioda od više od deset godina, svedok je govorio samo o onim činjenicama koje su mu i dalje bile prisutne u sećanju. Ključna činjenica njegovog iskaza bila je da je optuženi kao član srpskih snaga, zajedno sa nekim drugim, izvršio krivično delo proterivanja albanskih civila. Veće je ubeđeno da je svedok istinito govorio o

krivičnom delu proterivanja izvršenom od strane okrivljenog, premda je prošlo mnogo vremena dok nije ovo krivično delo prvi put prijavio policiji.

Razumljivo je da svedok nije podneo prijavu protiv okrivljenog tokom perioda njegovog odsustva posle oružanog sukoba na Kosovu. Inkriminisati nekoga čije je boravište nepoznato nije moglo da ima mnogo smisla svedoku STS tokom tog perioda. A nakon šta se okrivljeni vratio u Klinu, svedok je obavestio policiju o krivičnom delu koje je okrivljeni izvršio.

Nema indikacija da je svedok pogrešno i neopravdano optužio okrivljenog. Veće mu veruje i ubeđeno je da je rekao istinu kada je ispitan na sudu dana 26. oktobra 2010. godine.

Veće je ubeđeno da svedok STS nije namerno dao lažan iskaz. Nema indikacija o namernom lažnom iskazu ovog svedoka, pošto su imali prijateljski odnos kao komšije pre kritičnog dana, i među njima nije bilo napetosti na nacionalnom osnovu.

U pogledu hronološke korelacije prve inkriminišuće prijave osumnjičenog policiji i rada osumnjičenog u Kosovskoj policiji, veće je razmotrilo mogućnost da je svedok mogao da da lažan iskaz vođen motivacijom da se pod svaku cenu izbegne ili prekine rad optuženog – koji je Srbin – u KPS-u, čak i pod cenu neopravdanog iskaza.

Sud negira ovu mogućnost sa kojom je suočen svedok STS. On je jasno porekao da je postupio sa ovakvom nezakonitom namerom i razumno je i ubedljivo objasnio koliko nepodnošljivom je smatrao činjenicu da neko služi kao policajac premda je taj čovek prethodno izvršio teško krivično delo, nezavisno od njegove nacionalnosti. Veće veruje iskazu ovog svedoka i ubeđeno je da je svedok smatrao da optuženi nije kvalifikovan da bude policajac KPS-a samo zbog njegovog ranijeg krivičnog dela a ne zbog njegove nacionalnosti. Čak ni sam optuženi nije ukazivao na takvu nezakonitu motivaciju od strane svedoka.

Veće je takođe isključilo mogućnost da je svedok dao pogrešan iskaz usled nemara. Postojanje *error in persona* apsolutno je nerealno, jer se svedok STS i optuženi poznaju od detinjstva. Imajući u vidu tu činjenicu i zbog nedostatka bilo kakve indicije o grešci u identifikaciji izvršioca, veće negira da je svedok u zabludi.

Činjenica da je svedok prvi put prijavio okrivljenog tek godinama nakon šta je izvršeno krivično delo u pitanju takođe ne daje osnova da se sumnja u tačnost iskaza svedoka. Može lako da se razume da je svedok u prvim godinama posle rata/oružanog sukoba bio zauzet reorganizacijom životnih uslova svoje porodice umesto da prijavljuje krivična dela koja su izvršena tokom perioda na koji najverovatnije nije hteo da se podseća, pošto su on i njegova porodica trpeli i postali žrtve, premda niko iz porodice STS nije ubijen ili pretrpeo telesnu povredu od strane optuženog. Okrivljeni je napustio Klinu na nekoliko godina i svedok nije znao gde je okrivljeni živeo tokom tog perioda njegovog odsustva. Pošto svedok nije mogao da očekuje da će on da se vrati u Klinu, razumljivo je da on nije prijavio izvršioca sa nepoznatim boravištem. Takođe je lako razumljivo da se svedok setio prošlosti kada je iznenada opet video okrivljenog posle nekoliko godina

njegovog odsustva u selu Klina. Dalje, čini se lako razumljivim koliko neprihvatljivom je svedok smatrao činjenicu da neko služi kao policajac u istom selu gde je ta ista osoba izvršila teško krivično delo pre nekoliko godina. Veće takođe dobro razume da svedok nije odmah prijavio izvršioca nakon šta ga je opet video u svom selu zbog toga šta je to lice i samo bilo policajac. Prijaviti KPS-u policajca KPS-a nije bila odluka koja se lako donosi i bili su potrebni dutograjni pregovori sa drugim članovima porodice svedoka, sa rezultatom da je okrivljeni već nekoliko meseci radio za Kosovsku policiju do dana kada je prijavljen za pomenuto krivično delo.

Takođe se u iskazu koji je dao okrivljeni ne daju razlozi za sumnju u to da je svedok **STS** rekao istinu. Okrivljeni je samo tvrdio da nije kriv i da nije izvršio krivično delo; nije bio spreman dati dalje izjave niti je bio spreman da odgovara na bilo koja pitanja veća. Neosporno je pravo okrivljenog da se na ovaj način brani. Ali samo poricanje krivice i navodi okrivljenog da nije izvršio krivično delo i nenavođenje čak ni da je iskaz svedoka **STS** i bio pogrešan usled namerne zablude može da se okvalifikuje samo kao očajnički pokušaj da se izbegne krivična odgovornost i ne može da stvori osnovanu sumnju u pogledu toga šta je prijavio svedok.

II.) Nalaz u pogledu paljenja najmanje dve kuće

1) Veće je takođe ubeđeno da je optuženi Vukmir Cvetković dana 27. ili 28. marta 1999. godine u srpskoj uniformi učestvovao u planiranoj i organizovanoj vojnoj operaciji zajedno sa drugim članovima srpskih snaga sa namerom proterivanja albanskih civila iz sela Klina paleći najmanje kuću Nue Simonaja sa jedne strane i sa druge strane onu Zefa i Krista Četaja upotrebom bacača plamena.

2) Nalazi pod II.1) su kao prvo zasnovani na izjavama svedoka **SMS** i **PS** koji su pred sudom izjavili da su videli optuženog kako pali dve kuće Ndue Simonaja i Zefa Četaja, i na izjavi **ET** koji je izjavio da je video kako je optuženi zapalio kuću Krista i Zefa Četaja.

Veće je ubeđeno da su sva ova trojica svedoka rekli ono šta su videli svojim očima i šta se stvarno desilo, i da su shodno tome sva trojica rekla istinu.

Šta se tiče odstupanja u njihovim izjavama, verovatnost je već objašnjena kod ocene izjave svedoka **STS**. Isto se odnosi na svedočenje gore pomenute trojice svedoka koji su svedočili u pogledu paljenja kuća. Svako će razumeti da će nekoliko usmenih izveštaja o događaju koji se desio pre više od 10 godina odstupati jedan od drugog. U pogledu pitanja paleži kuća od strane optuženog, postoje razlike u izjavama svedoka **SMS**, **PS** i **ET** u upoređenju sa njihovim ranijim iskazima i takođe u međusobnom upoređenju izjava svedoka. Ovo ne iznenađuje pošto je na primer svedok **SMS** već pet puta svedočio o događaju u martu 1999. godine pre ovog glavnog pretresa, naime:

- u izjavi datoj policiji UNMIK-a dana 24. septembra 2005. godine
- u izjavi datoj UNMIK-ovoj jedinici za ratne zločine dana 16. decembra 2006. godine

- u izjavi datoj UNMIK-ovoj jedinici za ratne zločine dana 16. februara 2007. godine
- u izjavi datoj UNMIK-ovoj jedinici za ratne zločine dana 9. maja 2008. godine
- u izjavi datoj Specijalnom tužilaštvu Republike Kosova dana 9. avgusta 2010. godine.

Tokom ovog glavnog preresu on je još dva puta ispitan u pogledu istog događaja, u sudnici suda dana 26. oktobra 2010. godine i tokom uviđaja na licu mesta dana 28. oktobra 2010. godine. Bilo bi više nego sumnjivo i neočekivano kada ne bi došlo do određenih varijacija u kasnijim iskazima u upoređenju sa prethodnima. Odstupanja su bila manje važnog karaktera i manje promene su normalne zbog vremenskog perioda koji je protekao i zbog broja saslušanja.

U pogledu ključnog dela iskaza svedoka, šta se odnosi na palež kuća, nije bilo značajnih odstupanja u pogledu toga šta su rekli već u upoređenju sa njihovim ranijim iskazima. Ova doslednost pokazuje sudu da su ova trojica svedoka rekla istinu. Pored toga, upotreba bacača plamena dokazuje se daljim izjavama svedoka da je optuženi takođe pokušao da zapali drvena vrata vodenice u Klini svojim bacačem plamena, i veće je uočilo tragove paljenja na tim vratima tokom uviđaja na licu mesta i upućuje na odgovarajuću fotografiju koju je na licu mesta uradio javni tužilac, videti prilog zapisniku sa uviđaja na licu mesta. Čak je i laiku očigledno da je došlo do pokušaja da se teška ulazna vrata male vodenice u Klini zapale bacačem plamena, ali vrata su izdržala dok pokušaj nije prestao, šta se desilo očigledno ubrzo posle upotrebe bacača plamena.

Ovim se podržava verodostojnost trojice pomenutih svedoka objektivno utvrđenim postojanjem, upotrebom i efikasnošću instrumenta koji je optuženi upotrebio prema izjavama ovih svedoka.

Šta se tiče toga da okrivljeni tvrdi da ne zna da li je srpska policija bila opremljena bacačima plamena, ovaj aspekt nije kvalifikovan da baci bilo kakvu sumnju na verodostojnost svedoka SMS, PS i ET. Ne pravi nikakvu razliku da li je srpska policija bila redovno opremljena ovim instrumentima ili su koristili vojnu opremu dok su zajedno dejstvovali pošto je sudu poznato da su srpske vojne snage sigurno bile opremljene bacačima plamena.

U pogledu dva pitanja koja su mogla da uzrokuju sumnju, sa jedne protok vremena od kritičnog dana dok trojica pomenutih svedoka nisu prijavili palež kuća od strane okrivljenog, i sa druge strane pitanje da li je jedan od svedoka prijavio okrivljenog samo zato da se izbegne srpski policajac u Klini, ovi su aspekti objašnjeni gore u vezi sa svedokom STS, i isti argumenti se odnose na izjave trojice daljih svedoka sa rezultatom da je sud ubeđen da su i oni rekli istinu.

Takođe, u vezi sa svedocima SMS, PS i ET veće je ubeđeno da nisu greškom posvedočili da je optuženi bio jedan od saizvršilaca koji su zapalili dotične kuće. Poput svedoka STS oni veoma dobro poznaju okrivljenog duže vreme, i prema ubeđenju veća isključeno je da je jedan od svedoka pogrešio u identifikaciji osobe koja je stvarno postupala. Ubeđenje veća u ovom pogledu takođe se zasniva na nalazima tokom uviđaja

na licu mesta. Van svake je sumnje da su svedoci tačno naveli odakle su posmatrali okrivljenog kako koristi svoj bacač plamena na koje objekte. Takođe nema sumnje da nije bilo prepreka u smislu vidljivosti u vezi sa odstojanjem, nije bilo prekriveno biljkama ili zgradama, a i osvetljenje tokom dana u vreme ručka je takođe bilo dobro.

Takođe, u pogledu paljenja kuća, ispunjeni su svi subjektivni uslovi. Srpski operativni plan da se albansko civilno stanovništvo protera iz Kline uključivalo je paljenje njihovih kuća. Optuženi je to znao i postupao je u skladu sa tim, kako bi sproveo taj plan. On je nosio srpsku uniformu, postupao je zajedno sa drugim pripadnicima srpskih snaga i koristio je bacač plamena kojim je konkretno opremljen kako bi palio kuće albanskih stanovnika. On je postupao sa punom namerom.

Nema indicija da je u bilo kom momentu krivična odgovornost optuženog bila ograničena.

F. PRAVNA KVALIFIKACIJA

Sudskom praksom u suđenjima za ratne zločine ustanovljeno je tokom godina koji uslovi čine osnovu za odgovornost okrivljenoga; posebno, da je za to nužno da se dokaže sledeće:

- postojanje unutrašnjeg oružanog sukoba i obavezujuća priroda međunarodnog prava za sve stranke;
- učestvovanje okrivljenoga u oružanom sukobu;
- vezu između navedenog krivičnog dela i oružanog sukoba;
- civilni (zaštićeni) status žrtve;
- kršenje domaćeg i međunarodnog prava;
- učestvovanje okrivljenoga u krivičnim delima.

Postojanje unutrašnjeg oružanog sukoba i obavezujuća priroda međunarodnog prava za sve stranke;

Oružani sukob je svaki onaj kod kojega vlasti dve zemlje pribegavaju upotrebi oružane sile između sebe ili kada vlast i organizovane naoružane grupe dugotrajno koriste jedni protiv drugih oružanu silu. Međunarodno humanitarno pravo (MHP) važi za takve sukobe od njihovog početka i proteže se preko prestanka neprijateljstava, sve dok se ne postigne opšti mirovni sporazum.

Prema zajedničkom članu 3 Ženevskih konvencija, osnovni kriterijum za unutrašnji oružani sukob jeste da se dugotrajno oružano nasilje odigrava između vlasti i organizovanih naoružanih grupa ili između takvih grupa unutar države. U dodanom protokolu II iz 1977. ovo je nadopunjeno uslovom da te grupe budu pod odgovornom komandom i da vrše takvu kontrolu na delu teritorije države, da mogu da izvode dugotrajne i koordinisane vojne operacije i da su neprijateljstva iznad nivoa koji

prevazilazi obične unutrašnje neredne i napetosti, kao što su pobune, izolovani i sporadični činovi nasilja i drugi činovi slične prirode.

Dobro je poznata činjenica² da je marta 1999, postojao unutrašnji oružani sukob na Kosovu, u kojem su učestvovali jugoslovenske/srpske snage i oslobodilačka vojska Kosova ("OVK"), a koji se može smatrati unutrašnjim sukobom kako ga definiše zajednički član 3 Ženevskih konvencija i dodatni protokol II iz 1977.

Učestvovanje okrivljenoga u oružanom sukobu

Jasno je da je okrivljeni učestvovao u oružanom sukobu kao pripadnik srpske policije i da je bio aktivan u Klini marta 1999. Ovo dokazuje činjenica da je okrivljeni nosio uniformu srpske policije kritičnih dana.

Veza između navodnog krivičnog dela i oružanog sukoba

Najviše zahvaljujući oružanom sukobu okrivljenom je omogućeno da počini krivična dela. Štaviše, kao pripadnik srpskih snaga okrivljeni je naoružan i našao se u poziciji da počini gore opisana krivična dela. Krivična dela su se dogodila tokom oružanog sukoba u okviru opšteg plana za proterivanje albanskih civila sa tog područja.

Civilni (zaštićeni) status žrtava

Eksplicitan uslov iz člana 142 KZSFRJ jeste da je žrtva civil. U slučaju unutrašnjeg sukoba, zajednički član 3 Ženevskih konvencija i dodatnog protokola II iz 1977, štite sva lica koja nisu borci i koja ne učestvuju aktivno u neprijateljstvima. Civil se definiše kao lice koje ne učestvuje direktno u neprijateljstvima s namerom da ugrozi fizički integritet protivničkog ljudstva ili objekata.

Član 5 IV. Ženevske konvencije predviđa da civil gubi status zaštićenog lica ako ga se "pouzadno osumnjiči za ... radnje protiv bezbednosti države ..."

Sudsko veće ustanovilo je da nema dokaza da se oštećene stranke u ovom predmetu bile borci i da su direktno učestvovali u neprijateljstvima. U ovom predmetu oštećene stranke treba smatrati civilima.

Kršenje domaćeg i međunarodnog prava:

Sudsko veće složilo se da su u vreme kada je izvršeno krivično delo u primeni bili KZSFRJ i Ženevske konvencije od 12. augusta 1949., kao i dodatni protokol od 8. juna 1977. Dalje, Jugoslavija je potpisala Ženevske konvencije ...

² Presuda Međunarodnog krivičnog tribunala za Jugoslaviju u predmetu *Milutinović et al.*, IT-05-87, od 26. februara 2009., str. 324.

Član 3, zajednički četirima ženevskim konvencijama, propisuje da se "lica koja učestvuju aktivno u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i one koji su se našli ' hors de combat ' zbog bolesti, ranjavanja, zatvaranja, ili iz bilo kog drugog razloga, pod svim okolnostima tretiraju humano, bez diskriminacije na osnovu rase, boje kože, vere ili ideološkog opredeljenja, pola, socijalnog ili imovinskog statusa, ili po nekom drugom sličnom kriteriju.

U tu svrhu, sledeće radnje protiv gore navedenih lica zabranjene su u svako vreme i na svakom mestu:

(a) nasilje protiv fizičkog integriteta osobe, posebno sve vrste ubistva, sakaćenje, okrutni tretman i mučenje;

(b) uzimanje talaca;

(c) vređanje dostojanstva ličnosti, posebno ponižavanje i nedostojan tretman;

(d) donošenje kaznenih sankcija i njihovo izvršavanje, ako se ne zasnivaju na presudama pravilno ustanovljeng suda, koji daje sve pravosudne garancije koje civilizovani narodi smatraju nužnima."

Šta se tiče proterivanja, pozivamo se na član 17 Dodatnog protokola II, od 8. juna 1977., uz četiri Ženevske konvencije od 12. augusta 1949. o zabrani nasilnog preseljenja civila. U njemu se kaže:

"1. Ne sme da se naredi preseljavanje civilnog stanovništva iz razloga koji se odnose na sukob, sem da se obezbedi njihova sigurnost ili iz nužnih vojnih razloga. Ako se takvo preseljavanje izvrši, treba da se preduzmu sve dostupne mere kako bi se civilno stanovništvo zadovoljavajuće zbrinulo i kako bi mu se omogućili zadovoljavajući higijenski, zdravstveni, bezbednosni i prehrambeni uslovi.

2. Civilni neće biti primorani da se isele sa svog područja iz razloga u vezi sa sukobom."

Na član 142 KZSFRJ treba se referisati i zato što ratni zločin protiv civilnog stanovništva obuhvata, između ostaloga, radnje: "iseljavanja ili preseljavanja i prisilne deportacije iz zemlje" civila.

Šta se tiče paljenja kuća, treba se referisati na član 142 KZSFRJ u kojem se "pljačkanje imovine stanovništva" navodi kao ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Javni tužilac je razjasnio da je krivično delo koje je bilo kažnjivo prema tada primenjenom KZSFRJ, kažnjivo i prema sadašnjem zakonu (Krivični zakon Kosova), član 121 (2), u vezi sa članom 23. U sadašnjem zakonu kazna za krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva je oštrija, pa je sudsko veće moralo da primeni gore pomenute zakone. Prema sadašnjem zakonu, dotično krivično delo kaznilo bi se oštrije, jer član 121 (2) (8) KZK, u delu koji se odnosi na preseljavanje civilnog stanovništva predviđa 10 godina zatvora ili dugogodišnji zatvor, tj. u trajanju od 21 do 40 godina, prema članu 37 (2) KZK.

Učestvovanje okrivljenoga u krivičnim delima.

Sudsko veće smatra da je neosporno utvrđeno da je okrivljeni počinio krivična dela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva proterivanjem jedne porodice i paljenjem najmanje dve kuće.

G. ODLUKA O KAZNI

Kod donošenja krivične sankcije, sud treba da pazi kako na opštu svrhu kažnjavanja – tj. da se spreče društveno opasne radnje time što će kazna odvratiti druga lica od počinjenja sličnih krivičnih dela – i konkretnu svrhu, da se spreči da počinitelj počini novo krivično delo.

Da bi donelo poštenu i uravnoteženu odluku o sankciji veće je uzelo u obzir sve olakotne i otežavajuće okolnosti, a posebno sledeće aspekte:

U prilog okrivljenoga uvaženo je sledeće

- a) da okrivljeni nije ranije osuđivan, iako bi bilo teško očekivati da počinitelj koji je policajac ima krivični dosje,
- b) da je okrivljeni dobro obrazovan i socijalizovan, da je oženjen i ima šestogodišnjeg sina kojeg izdržava, kao i da je imovinsko stanje okrivljenoga i njegove porodice loše,
- c) da mu odvojenost od njegove porodice, koja živi u Srbiji, donosi dodatne poteškoće, zbog problema koje imaju članovi njegove porodice kada žele da ga posete na Kosovu,
- d) da je prošlo mnogo vremena otkako je počinjeno krivično delo – vidi član 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima – iako ova olakšavajuća činjenica nije primenjiva u potpunosti jer je na trajanje postupka delimično uticala činjenica da je okrivljeni pobjegao i bio nedostupan sudu dok nije uhapšen u Norveškoj,
- e) napokon, da su način na koji je krivično delo počinjeno i njegova težina srednje ozbiljni, u poređenju sa drugim krivičnim delima ove vrste, jer nijedna od žrtava nije ubijena ni fizički povređena.

Kao otežavajuće okolnosti utvrđene su sledeće:

- a) da je okrivljeni počinio dva vida ratnog zločina jer je učestvovao u proterivanju albanskih civila kao saizvršilac i u paljenju kuća,
- b) da okrivljeni nije zapalio samo jednu kuću nego dve,

c) da je paljenjem kuća okrivljeni ozbiljno ugrozio susedne kuće i ugrozio živote stanovnika Kline.

H. TROŠKOVI

Budući da je okrivljeni Vukmir Cvetković oglašen krivim; treba da nadoknadi troškove krivičnog postupka, sem prevođenja (ZKPK, član 102, stav 1). Sud će da donese posebno rešenje o visini troškova kada ti podaci budu dostupni.

I. ODŠTETNI ZAHTEV

Na početku glavnog pretresa oštećene stranke su upozorene da mogu da podnesu predlog sa odštetnim zahtevom, prema ZKPK, član 355, stav. 2. One su informisale sudsko veće da će da podnesu takav zahtev u građanskoj parnici.

Iz ovog razloga sud nije doneo rešenje o ovom pitanju.

Datum: Deveti dan novembra 2010.

Sudija Ingo Risch
predsedavajući sudija

Gunnar Øyhaugen
član veća

Salih Berisha
član veća

Robina Struthers
zapisničarka

PRAVNI LEK: Prema članu 400 ZKPK, žalbu treba najaviti u roku od osam (8) dana od donošenja presude a prema članu 398(1) ZKPK, ovlašćeno lice može da uloži žalbu protiv ove presude u roku od petnaest (15) dana nakon uručenja primerka presude.